

STATSFORVALTAREN I ROGALAND

Dato: 14.11.2023

Postboks 59 Sentrum

Dokumentnummer: 21/6776-33

Deres referanse: b6f91e0e-f379-4c03-b73d-15b5233208c0

4001 STAVANGER

Saksbehandler: Oddrun Lund

Ytterligere opplysninger - Lovlighetskontroll - Karmøy - kommunestyrets vedtak 220523 - PS 049/23 - endelig lokalpolitisk behandling bypakke Haugesund og fastlands-Karmøy

Vi viser til Statsforvalterens brev datert 20.10.2023 og til kommunens oversendelse av vedtak om lovlighetskontroll i kommunestyrets sak 049/23 den 22.05.2023. Kravet om lovlighetskontroll ble behandlet av kommunestyret i møte 19.06.2023.

Statsforvalteren påpeker at det i saksutredningen ikke fremgår hvordan klagers anførsler er vurdert, og at vedtaket ikke er begrunnet. Saken er derfor ikke tilstrekkelig opplyst ved oversendelsen til Statsforvalteren.

Karmøy kommune legger til grunn at en administrativ vurdering av vedtaket vil være tilstrekkelig for Statsforvalteren sin behandling av saken.

1. Saken var ikke godt nok belyst

Saksfremlegget oppsummerer de viktigste prinsippene som er lagt til grunn for Bypakken og redegjør for hvordan den vil fungere; foreslått prosjektportefølje, måloppnåelse, total ramme, grunntakst, rabattordninger, egenandel, plassering av bomstasjoner, fremdrift og videre prosess. Rogaland fylkeskommunes rapport «faglig grunnlag for Bypakke Haugesund og fastlands- Karmøy» 24.04.2023 var vedlagt saken sammen med flere andre vedlegg. Rapporten tilfredsstiller krav som framgår av Statens vegvesens veileder Bompengeprojekter, med vedlegg 5: «Sjekkliste ved utarbeidelse av faglig grunnlag». Vegdirektoratet har gjennomgått grunnlaget i mars 2023 og konkludert med at bypakken framstår robust, at plan- og utredningsgrunnlaget tilfredsstiller statlige krav, og at det foreligger nødvendig dokumentasjon for en stortingsbehandling.

Saken gjaldt endelig lokalpolitisk behandling av Bypakken, og må også ses i sammenheng med sak KST-137/22 i møte 12.12.2022 – Forankre rammer for Bypakken. I saksfremlegget til sak 049/23 er det redegjort for hvilke endringer som er gjort etter vedtak i sak 137/22.

Representanter fra Rogaland fylkeskommune har ved flere anledninger orientert kommunens politikere i egne orienteringsmøter underveis i prosessen.

Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at saken var tilstrekkelig belyst til at kommunestyret kunne vurdere og ta stilling til Bypakken i sin behandling av sak 49/23.

2. Man pålegger kun en del av kommunens innbyggere, Norheim, bompenger

I det faglige grunnlaget med vedlegg «Bomstasjonsplasseringer» er det beskrevet at ulike alternativer for plassering av bomstasjoner er vurdert. Totalt dekker stasjonene trafikken til de større målpunktene i byområdet, og samtidig en god del av interntrafikken innenfor byområdet. Den forholdsvis brede dekningen fordeler bompengebelastningen og gjør det mulig å holde takstene på et lavere nivå. Det er forsøkt å unngå plasseringer som deler boligområder/ lokalsamfunn, for dermed å redusere skjevbelastninger. De tre nye stasjonene på fastlands-Karmøy er derfor lagt i tilknytning til skolegrenser.

Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at kommunestyret vurderte og tok stilling til plassering av bomstasjoner i sin behandling av sak 49/23.

3. Standard er ikke definert ihht læringspunkter fra revisjon av Haugalandspakken. Spørsmål om prioritering av strekninger.

Det enkelte prosjektet i Bypakken er beskrevet i faglig grunnlag. I bypakken er det en intensjon om å ferdigstille en sammenhengende gang-/sykkeltilrettelegging helt fra Norheim og til Haugesund sentrum. «Salhusvegen Sør» omfatter den sørligste delen av Salhusvegen som ligger i Karmøy kommune. Strekningen har ingen form for tilrettelegging for gående eller syklende i dag, og er planlagt med tosidig sykkelfelt og fortau. I tillegg skal kjørefeltene utvides med tanke på kollektivtrafikk. Fylkesvegstrekningen i Haugesund kommune er finansiert gjennom forlengelse av Haugalandspakken. Strekningen inn mot Haugesund sentrum, og fullføring av traséen som helhet, kan prioriteres som del av handlingsprogrammet og porteføljestyringen.

Stortingsbehandling av forlengelse av Haugalandspakken var ikke avklart på det tidspunktet Bypakken ble behandlet lokalpolitisk, men det var i saken lagt til grunn at finansiering av hele strekningen ville være mulig samlet sett. Fylkesvegstrekningen i Haugesund kommune (tom kryss Storasundsgata) ligger nå inne med 215 mill i forlengelse av Haugalandspakken.

4. Spørsmål om fremdrift på gs- prosjekt langs Vormedalsvegen som er delt i to utbyggingsfaser

GS- prosjektet i Vormedalsvegen er delt i to utbyggingsfaser. Nordre del er prioritert tidlig da den sammenfaller med kommunalt VA- prosjekt som det haster å få gjennomført. Søndre del må reguleres og er derfor prioritert i en senere fase. Prosjektet er beskrevet i faglig grunnlag, og det er satt av utbyggingsmidler i siste del av bompengeperioden 2036-2040. Gjennomføring av søndre del vil følges opp som del av porteføljestyringen.

5. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon om hva prosjektporteføljen består av til at en politisk avgjørelse kan tas

I tillegg til de større, navngitte prosjektene i bypakken, er det også satt av ca 1,1 mrd. kr (2022-kr) som skal benyttes til mindre investeringsprosjekter rettet mot gåing, sykling, kollektiv, utbedring, trafiksikkerhet og miljø. Faglig grunnlag beskriver at nærmere prioritering og planlegging av disse prosjektene vil skje gjennom handlingsprogrammet og porteføljestyringen.

Det er vanlig at en bompengepakke også setter av midler som kan disponeres til såkalte programområdetiltak/ sekkeposter. Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at kommunestyret vurderte og tok stilling til prosjektporteføljen i sin helhet i sin behandling av sak 49/23.

6. Det fremgår ikke av saksdokumentene hvordan det er tatt høyde for nye krav til vegstandard

Nye krav til vegstandard har vært en problemstilling i Haugalandspakken som inneholder riksvegprosjekter. Nye vegnormalkrav kan også komme utover bypakkeperioden, men det er vegeier som evt. behandler søknad om fravik fra vegnormalen.

I det faglige grunnlaget er det beskrevet at Bypakken skal være porteføljestyrt. Nye og strengere statlige retningslinjer for porteføljestyring av bompengepakker i 2019 gjør at utbygging av prosjektene

skal gjennomføres innenfor en gitt økonomisk ramme. Kostnadsøkninger og inntektssvikt skal håndteres ved kutt i porteføljen.

Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at kommunestyret vurderte og tok stilling til innretning av Bypakken i sin behandling av sak 49/23.

7. Karmøy må ut med 1,2 mrd i bompenger og egenandel, mens det bare er prosjekter for 365 mill i pakken. Nytteprinsippet er ikke ivaretatt og man har ikke nyttegevinst av pakkene
I det faglige grunnlaget er det beskrevet at innkrevningssystemet i bypakken, med bomstasjonsplassering, innkrevningssystem og takster, er planlagt for å bygge opp om målene i pakken, sikre et tilstrekkelig inntektsgrunnlag, fordele den geografiske bompengebelastningen, være enkelt og forståelig, og ellers bygge på statlige «hovedregler» så langt disse passer lokalt.

Karmøy kommune er en integrert del av et felles regionalt bo- og arbeidsmarked. Innbyggere fra hele kommunen har daglige reiser til regionsenteret Haugesund og betaler ved passering av alle bomstasjoner, både ifbm arbeid (5000 dagpendlere), skole, fritidsaktiviteter, handel og tjenestetilbud. Innbyggere på fastlands- Karmøy vil ha en direkte nytte av prosjektene i Bypakken, mens innbyggere i resten av kommunen vil ha en indirekte nytte som følge av at vegnettet avlastes ved at flere går og sykler internt i byområdet.

Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at kommunestyret vurderte og tok stilling til prosjektportefølje, timesregel, egenandel og nyttegevinst i Bypakken i sin behandling av sak 49/23.

8. Styring av pakken skal ivaretas av politikerne i en styringsgruppe. Totalansvaret vil være like dårlig ivaretatt som ved Haugalandspakken
Prosjektporteføljen i Bypakken vil etter stortingsbehandlingen være bindende for partene i Bypakken. Se for øvrig punkt 5 om handlingsprogram for mindre investeringsprosjekter og punkt 6 om porteføljestyring.

Det bør, slik administrasjonen ser det, kunne legges til grunn at kommunestyret vurderte og tok stilling til organisering av Bypakken i sin behandling av sak 49/23.

Med hilsen

Eiliv Staalesen
kommunalsjef teknisk etat

Oddrun Lund
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til:
Øystein Hagerup